

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku Przedsiębiorstwa M. „R.” S.A. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanych D. B., F. M., M. B., S. P., E. B.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 kwietnia 2018 r.,
skargi wnioskodawcy o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania

UZASADNIENIE

Odwołująca się Przedsiębiorstwo M. „R.” S.A. w W. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 grudnia 2016 r., którym oddalono apelację skarżącej od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 6 czerwca 2016 r.

Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego przez niezastosowanie w sprawie § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (jednolity tekst: Dz. U. z 2015 r., poz. 2236 ze zm.).

Jako przepis prawa, z którymi zaskarżony wyrok jest niezgodny, wskazano

§ 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Uprawdopodobniając wyrządzenie szkody spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku, powołano się na dowody w postaci wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...), dokumenty potwierdzające wpłaty składek wynikających z decyzji nr: (...) z dnia 2 października 2014 r. ustalającej podstawę wymiaru składek w sprawie S.P., (...) z dnia 6 października 2014 r. ustalającej podstawę wymiaru składek w sprawie F.M., (...) z dnia 7 października 2014 r. ustalającej podstawę wymiaru składek w sprawie D.B., (...) z dnia 7 października 2014 r. ustalającej podstawę wymiaru składek w sprawie M.B. oraz (...) z dnia 7 października 2014 r. ustalającej podstawę wymiaru składek w sprawie E.B.

Wskazano, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż brak jest ustawowej podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania a zaskarżony wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną.

Skarżąca wniosła o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów postępowania, a w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 424⁹ k.p.c., Sąd Najwyższy odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jeżeli jest ona oczywiście bezzasadna. Użyte w powołanym przepisie pojęcie „oczywiście bezzasadna” oznacza, że powołane w skardze podstawy jej wniesienia już przy pierwszej ich ocenie wskazują na faktyczny brak możliwości uwzględnienia skargi. W takiej sytuacji Sąd Najwyższy może już na wstępie stwierdzić, że przywołane podstawy skargi (w postaci naruszenia prawa materialnego bądź procesowego) albo nie miały miejsca, albo też nie mogły mieć

wpływu na kształt wyroku, który w wyniku tego jest zgodny z prawem. Ocena taka powinna nasuwać się sama *prima facie* bez konieczności szczególnego badania sprawy czy też przeprowadzania jej złożonych badań. Inaczej rzecz ujmując, bezzasadność skargi jest oczywista, gdy już z jej treści, bez głębszych jurydycznych dociekań, wynika, że nie zostałyby uwzględniona, czyli Sąd Najwyższy oddaliłby ją (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 kwietnia 2008 r., II BP 1/08, LEX nr 470957 oraz z dnia 26 sierpnia 2008 r., III BP 3/08, OSNP 2010 nr 1-2, poz. 13).

Należy mieć przy tym na uwadze, że po pierwsze - skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku nie zastępuje opartej na zarzucie naruszenia prawa skargi kasacyjnej, ale wymaga oceny, że kwestionowany wyrok jest niezgodny z prawem, a po drugie - wyrok niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. to wyrok nie tylko naruszający prawo, ale taki, który jest sprzeczny z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo został wydany w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2006 r., I BP 1/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 216). Takie definiowanie pojęcia „wyrok niezgodny z prawem” wynika ze specyfiki władzy sądowniczej oraz jej ustroju i w konsekwencji konieczności formułowania autonomicznej, swoistej definicji bezprawności jako przesłanki odpowiedzialności Państwa za szkodę wyrządzoną wyrokiem sądowym. Na proces stosowania prawa składa się bowiem nie tylko ustalenie stanu faktycznego, ale także poddanie wykładni właściwych przepisów w celu ustalenia treści normy prawnej, dokonanie subsumcji stanu faktycznego do tej normy oraz ustalenie wynikających z niej skutków prawnych. W konsekwencji, proces wykładni prawa jest wieloetapowy oraz złożony i - w zależności od zastosowanych metod - może prowadzić, a nawet niejednokrotnie prowadzi do różnych rezultatów. Z tego względu pozytywne rozstrzygnięcie w indywidualnej sprawie, nawet o takim samym stanie faktycznym i prawnym, nigdy nie stanowi źródła prawa dla roszczenia zgłoszonego w innej indywidualnej sprawie z powołaniem się na określone w art. 2 i art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasady sprawiedliwości społecznej i równości.

W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że szczególne funkcje wypełniane w państwie przez sądy oraz zasada pewności prawa powodują, że państwo może ponieść odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną orzeczeniem sądowym tylko wtedy, gdy sąd naruszył prawo w sposób oczywisty, bowiem w przypadku wykonywania władzy dyskrecyjnej niezbędny jest pewien margines błędu, którego popełnienie nie może rodzić odpowiedzialności odszkodowawczej państwa (por. wyrok ETS z dnia 30 września 2003 r., C-224/01, Gerhard Koebler przeciwko Austrii). W konsekwencji, stan prawny wynikający z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP nie może być rozumiany jako stworzenie podstawy prawnej do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w odniesieniu do każdego wadliwego orzeczenia sądowego (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001 nr 8, poz. 256).

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że uzasadnienie podstawy skargi sprowadza się do przedstawienia w sposób lakoniczny (jeśli nie sygnalizacyjny) stanowiska, że z językowego brzmienia § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wynika, że aby dane świadczenie (korzyść materialna) korzystało z wyłączenia z podstawy wymiaru składek konieczne (a zarazem wystarczające) jest łącznie spełnienie dwóch warunków: a) korzyść materialna ubezpieczonego winna wynikać z układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub przepisów o wynagradzaniu, b) korzyść ta polega na uprawnieniu do zakupu po cenach niższych niż detaliczne towarów lub usług. Skarżący nie podjął natomiast próby uzasadnienia, dlaczego przepis ten miałby mieć zastosowanie w niniejszej sprawie w odniesieniu do kosztów ponoszonych przez pracodawcę za wynajem lokali mieszkalnych dla pracowników delegowanych do pracy w Holandii (z wyłączeniem odpłatności ponoszonej przez pracownika zgodnie z regulaminem wynagradzania). Nie przedstawił zatem żadnej argumentacji podejmującej próbę wykazania, że udostępnienie pracownikowi kwatery za częściową, ryczałtową odpłatnością stanowi usługę zakupioną od pracodawcy po cenach niższych niż detaliczne w

sytuacji, gdy skarżący pracodawca nie świadczy usług zakwaterowania ani „podnajmu kwaterunku” zamówionego u innego podmiotu świadczącego takie usługi.

W tym kontekście podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy wyroku dnia 1 marca 2017 r., II BU 5/16 (LEX nr 2258036) rozpoznał skargę Przedsiębiorstwa M. „R.” S.A. w W. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego we W.z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt III AUa [...]15, dotyczącą tożsamej kwestii w identycznym stanie faktycznym. Wskazano w nim, że z dominującej judykatury sądowej wynika, że wszelkie przysporzenia w postaci nieodpłatnego lub częściowo odpłatnego udostępnienia lokali pracownikom przez pracodawcę stanowią przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym oraz podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (wyroki z dnia 12 września 2012 r., II UK 45/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 189, z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 156/13, OSNP 2015 nr 2, poz. 25, z dnia 18 kwietnia 2013 r., II UK 258/12, OSNP 2014 nr 7, poz. 104, z dnia 23 kwietnia 2013 r., I UK 600/12, OSNP 2014 nr 2, poz. 28; w uchwale z dnia 10 grudnia 2015 r., III UZP 14/15, OSNP 2016 nr 6, poz. 74). Wobec tego § 13 pkt 1 regulaminu zatrudnienia i wynagradzania pracowników skarżącej zatrudnionych przy realizacji kontraktów w Holandii o niewielkiej odpłatności za usługę zakwaterowania w celu stworzenia „pozoru jej zakupu po cenach niższych niż detaliczne” mogło być uznane za sprzeczne „z intencją ustawodawcy” oraz z celem § 2 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Jak wskazano wyżej ocena, czy skarga jest „oczywiście bezzasadna”, musi być powiązana z pojęciem „niezgodność orzeczenia z prawem”, które jest elementem konstrukcyjnym skargi. Mając to na uwadze, należy stwierdzić, że niniejsza skarga jest oczywiście bezzasadna, gdyż zaskarżony nią wyrok nie został wydany w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni czy niewłaściwego zastosowania prawa, co stanowi warunek *sine qua non* uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.

Z podanych względów, na podstawie art. 424⁹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł

jak w sentencji.